

Polismyndighetens ärende- och brottssamordning

Tillsynsrapport 2018:2

Polismyndigheten, Rikspolischefens kansli, Mars 2018

Polismyndigheten Tillsynsfunktionen

Utgivare: Polismyndigheten, Rikspolischefens kansli, Box 12256, 102 26 Stockholm
Dnr: A424.132/2017, Saknr: 128
Omslagsfoto: Ken Peterson
Upplaga: Intrapolis, Internet, tryckt/kopierad i 300 ex
Datum: 2018-03-16

Innehåll

Sammanfattning	4
Förkortningar	5
1 Uppdrag och genomförande	6
1.1 Uppdraget	6
1.2 Inspektionens inriktning	6
1.3 Avgränsningar	6
1.4 Genomförande	7
1.5 Inspektionsgruppen	7
1.6 Rapporternas disposition	8
1.7 Bakgrund	8
2 Definitioner	10
2.1 Ärendesamordning	10
2.2 Brottsamordning	10
2.3 Individer med flera brottsmisstankar (brottsaktiva)	11
2.4 Initial handläggande enhet (IHE)	11
2.5 Prüm	12
3 Rättslig reglering	13
3.1 Allmänt om styrdokument	13
3.2 Ärendesamordning	13
3.3 Brottsamordning	14
3.4 Individer med flera brottsmisstankar	14
4 Iakttagelser och bedömning	16
4.1 Ärendesamordning	16
4.1.1 Iakttagelser	16
4.1.2 Bedömning	18
4.2 Brottsamordning	19
4.2.1 Iakttagelser	19
4.2.2 Bedömning	21
4.3 Individer med flera brottsmisstakar (brottsaktiva)	23
4.3.1 Iakttagelser	23
4.3.2 Bedömning	24
4.4 IT-stöd	25
4.4.1 Iakttagelser	25
4.4.2 Bedömning	26
4.5 Samvekan mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten	26
4.5.1 Iakttagelser	26
4.5.2 Bedömning	27
5 Rekommendationer	28
Bilagor	29

Sammanfattning

Ärendesamordning består av två delar, ärendesamordning och ärendefördelning. Ärendesamordning syftar främst till att ur ett effektivitetsperspektiv i ett sammanhang utreda och redovisa ärendena till åklagare. Det är en pågående process som påbörjas när ärendet inkommer och pågår tills ärendet redovisas till åklagaren, läggs ner eller förundersökningsbe-gränsas. Ärendefördelning syftar till att utifrån brottskodskatalogen fördela ärenden till rätt organisatorisk utredningsnivå.

Brottssamordning består av operativ brottsanalys och forensisk analys. Syftet är att genom analyserna på ett systematiskt sätt identifiera brottsmönster, tillvägagångssätt och jämföra spår från i första hand brottsplatser för att finna gemensamma faktorer som kan tyda på seriebrottslighet. Brottssamordningen är också ingången i regionerna för träffrapporter på de spår som skickats för analys.

Båda ärende- och brottsamordningsfunktionerna är ännu inte fullt ut utbyggda och beman-nade i enlighet med de beslut som togs i samband med myndighetsombildningen, arbets-ordningen och andra styrdokument. Det är därför svårt att i detta skede fullt ut se effekterna av samordningen.

En generell bedömning vid de inspekterade polisområdena är att ärendesamordningen, med stöd av den överenskommelse som träffats mellan Polismyndigheten och Åklagaremyndig-heten, i huvudsak fungerar bra. Framtagandet av IT-stöd i form av ärendesamordningssy-stemet Status har väsentligt förbättrat möjligheterna till en bättre samordning. Däremot kan metoder för hur en effektiv redovisning kan ske utvecklas. Det gäller framförallt personer med flera brottsmisstankar och en pågående brottslighet. Detta är av vikt ur såväl ett utre-dande som ett brottsförbyggande och trygghetsskapande perspektiv.

Det pågår ett arbete med att ta fram metodstöd, bland annat en handbok för ärendesamord-ning. Det pågår också ett arbete på nationella operativa avdelningen (Noa) för att uppdatera och revidera styrdokument kring ärendesamordning, bland annat genom att överenskom-melsen mellan Åklagaremyndigheten och Polismyndigheten omarbetas till en riktlinje för Polismyndigheten.

Inspektionsgruppen föreslår vidare att förundersökningsledarutbildningen kompletteras med moment för utbildning i IT-systemet Status och arbetsmetoder mot individer med flera brottsmisstankar i syfte att avbryta pågående brottslig verksamhet och öka lagföringen.

Under inspektionen har det framkommit att ärende- och brottsamordning sker i begränsad omfattning i jourmiljö. Om ärende-och brottsamordning, tillsammans med förundersök-ningsbegränsning, sker tidigt i utredningsprocessen kan arbetet göras mer processekonomi-skt och effektivt för de utredande enheterna.

För brottsamordning behöver det skapas en tydligare hantering av de träffrapporter som inkommer till regionerna. Det gäller framförallt bedömningar och beslut av dessa.

Samverkan mellan de funktioner som ingår i den samlade brottsamordningsfunktionen behöver också utvecklas. Denna samverkan är särskilt viktig för att bekämpa den gränsö-verskridande (MOCG) brottsligheten. Med ett tydligare beslutsmandat kan de problem som framkommit under inspektionen med att finna operativa avsättningsytor för brottsamord-ningsfunktionerna sannolikt minska.

Förkortningar

BR	Belastningsregistret. Rättsväsendets samlade register över vilka som är dömda för brott och vilka brott de är dömda för.
Durtvå	Datoriserad utredningsrutin med tvångsmedelshantering. Polisens IT-stöd för brottsutredning och tvångsmedelshantering .
IHE	Initialt handläggande enhet. Den enhet som är granskande enhet i Rar och även den enhet dit ärenden styrs/ska styras om de lämnas över mellan polisområden/polisregioner.
IOH	Internationell operativ handläggare. Funktion som har till uppgift att vara en länk mellan polismyndighetens handläggare och myndighetens internationella samarbetspartners.
MR	Misstankeregistret.
NFC	Nationellt forensiskt centrum. NFC är Polismyndighetens nationella avdelning för forensisk verksamhet.
Noa	Nationella operativa avdelningen.
Nolg	Nationella operativa ledningsgruppen.
PKC	Polisens kontaktcenter. Dit allmänheten via telefon kan anmäla brott och händelser få upplysningar samt lämna tips till polisen.
PNU	Polisens nationella utredningsdirektiv. En samling metoder som visat sig framgångs rika när det gäller polisens brottsutredande verksamhet.
Rar	Rationell anmälningsrutin. Polisens ärendehanteringsrutin för anmälningsupptagning.
RLC	Regionledningscentral.
Tekpro	Kriminaltekniska protokoll. Program anpassat för att dokumentera det kriminaltekniska arbetet och generera kriminaltekniska protokoll.

1 Uppdrag och genomförande

1.1 Uppdraget

Rikspolischefen beslutade i mars 2017 om en tillsynsplan.¹ Av planen framgår att tillsynen inom Polismyndigheten under 2017 främst ska inriktas på utredningsverksamheten. Ett av de områden inom utredningsverksamheten som i tillsynsplanen ska vara föremål för inspektion är ärende- och brottsamordning.

Syftet med tillsynen är att granska verksamheten ur ett rätts säkerhetsperspektiv samt om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar, förordningar och föreskrifter. Granskningen omfattar även tillämpningen av Polismyndighetens nationella styrdokument² och arbetsmetoder samt omständigheter som kan påverka Polismyndighetens verksamhet.

1.2 Inspektionens inriktning

Inspektionen ska granska hur arbetet inom ärende- och brottsamordning bedrivs med särskild uppmärksamhet på:

- om ärende- och brottsamordning bedrivs i enlighet med gällande författningar och Polismyndighetens styrdokument
- organisation och bemanning av funktionerna för ärende- och brottsamordning
- samordning av ärenden, samt strategier kring utredningar med individer med flera brottsmisstankar
- brottsamordningsfunktionens arbete mot seriebrott och hantering av internationella- och nationella träffrapporter
- hur ärende- och brottsamordningsfunktionen använder sig av för ändamålet tillhandahållna IT-stöd
- att identifiera omständigheter i ärendehantering som kan medföra förseningar i processen, innan ärendet fördelas till rätt organisatorisk utredningsnivå

1.3 Avgränsningar

Ärendesamordningsfunktionen innefattar såväl ärendesamordning som ärendefördelning. Syftet med ärendesamordning är främst att ur ett effektivitetsperspektiv utreda de samlade brottsmisstankarna mot samma person och i ett sammanhang redovisa de ärenden till åklagare som inte blivit föremål för beslut om ex. förundersökningsbegränsning. Ärendefördelning syftar till att fördela ärenden utifrån brottskatalogen till rätt organisatorisk utredningsnivå. I direktivet för tillsynen har det angivits att inspektionen ska inriktas mot ärendesamordning varför tillämpningen av brottskatalogen och ärendefördelning inte innefattas i uppdraget.

¹ Polismyndigheten. Tillsynsplan 2017 (A112.088/2017).

² Polismyndigheten. 7 kap. 5§ Arbetsordning för polismyndigheten (PM2017:43).

1.4 Genomförande

Under november och december 2017 har inspektionen besökt tre regioner. I respektive region har ett polisområde och två lokalpolisområden inspekterats. Inspektionsgruppen har även besök åklagarkammaren i respektive polisområde och genomfört intervjuer med åklagare.

Inför besöken har skriftlig information skickats ut till respektive regionskansli med önskemål om att lokalt upprättade styrdokument inom ämnesområdet översänds till inspektionsgruppen. Innan besöken har intervjumallar upprättats för respektive intervjuad funktion, som sedan används vid inspektionerna. Syftet har varit att få enhetlighet i arbetet. Därefter har ett stort antal intervjuer genomförts med medarbetare och chefer i funktioner med organisatoriska placeringar som har bäring på ämnesområdet. Inför besöken har inspektionsgruppen haft möte med processägaren nationella operativa avdelningen (Noa), för att inhämta eventuella frågor som de utifrån sitt processansvar ansåg vara angeläget att få belysta.

Följande polisregioner har besökts i vilka nämnda polisområden och lokalpolisområden har inspekterats:

- Region Väst: Polisområde Halland samt lokalpolisområdena Halmstad och Falkenberg.
- Region Bergslagen: Polisområde Dalarna samt lokalpolisområdena Falun och Borlänge.
- Region Stockholm: Polisområde Stockholm nord samt lokalpolisområdena Vällingby och Järfälla.

Inspektionsgruppen har inför tillsynen gjort en genomgång av nationella och regionala styrdokument inom området för att kunna dra slutsatser om verksamheten bedrivs i enlighet med vad som reglerats.

Efter genomförd inspektion har Noa och respektive regionsledning beretts möjligheten att träffa tillsynsledare och sekreterare för återkoppling av inspektionen.

Innan redovisning har rapporterna skickats till de berörda regionerna för faktagranskning.

Två ytterligare inspektioner av utredningsverksamheten har genomförts parallellt med denna. Dessa har granskat nedläggningsgrunder och förundersökningsbegränsning samt ärendebalanser.³ Samverkan har skett mellan dessa inspektionsgrupper då de i vissa delar berör varandra.

1.5 Inspektionsgruppen

Följande personer ingick in inspektionsgruppen:

Stefan Liljenberg, polismästare - inspektionsledare, rikspolischefens kansli.

Peter Lanzén, poliskommissarie - inspektionssekreterare, rikspolischefens kansli.

Lars Lundmark, poliskommissarie - brottssamordningen, polisregion Nord.

Tommy Lindén, poliskommissarie - utredningssektion, polisregion Syd.

Magnus Lundstedt, controller, polisregion Syd.

³ A495.704/2017 respektive A160.109/2017

1.6 Rapporternas disposition

I kapitel 2 redogörs för de definitioner som används för att beskriva ärendesamordning, brottsamordning samt individer med flera brottsmisstankar. Kapitlet innehåller även definitioner av initial handläggande enhet och Prüm.

I kapitel 3 redogörs för den rättsliga regleringen inom ärendesamordning, brottsamordning samt individer med flera brottsmisstankar.

I kapitel 4 redovisas inspektionens iakttagelser och bedömningar av åtgärder samlad under respektive ämnesområde.

I kapitel 5 lämnas avslutningsvis ett antal rekommendationer baserade på det som inspektionen lett fram till. Rekommendationerna avser att stärka Polismyndighetens utredningsverksamhet samt bidra till ökad regelefterlevnad.

1.7 Bakgrund

Under år 2016 anmäldes 1 510 000 brott enligt Brottsförebyggande rådets statistik.⁴ Den nya polisorganisationen förväntades ge bättre förutsättningar för ärende- och brottsamordning genom att de tidigare 21 länsmyndigheterna organiserades in i sju regioner. Organisationsförändringen skulle skapa ökade förutsättningar för ett mer enhetligt arbete där nationella operativa avdelningen (Noa) som processägare ansvarade för framtagande av enhetliga arbetsmetoder, kompetensprofiler och IT-stöd.

Det kan finnas ett samband mellan begångna brott genom att samma gärningsman är misstänkt för flera brott, eller omständigheter i tillvägagångssätt och spår som sammanfaller och därigenom tyder på att brotten är av seriebrottskaraktär begångna av samma gärningsman. För att skapa kontroll över inflödet av ärenden och nå effektivitet i utredningsarbetet är det därför viktigt att samtliga inkomna ärenden bedöms utifrån förutsättningarna för ärendesamordning, eller i de fall misstänkt saknas, brottsamordning där omständigheter som tyder på att brotten är av seriebrottskaraktär uppmärksammas. En fungerande ärende- och brottsamordning framhålls i polisens nationella utredningsdirektiv som en av flera framgångsfaktorer för en effektiv utredningsverksamhet.

I arbetet mot individer med flera brottsmisstankar, så kallade brottsaktiva, är ärendesamordning en förutsättning för att kunna utreda och redovisa samtliga misstankar i ett sammanhang. Regelbundna ärenderevisioner behövs göras löpande för att skapa sig en samlad bild över antalet öppna ärenden där varje ärende bedöms utifrån förutsättningarna att nå lagföring. Reglerna och tillämpningen av förundersökningsbegränsning är i detta avseende ett viktigt instrument vars syfte är att ur ett processekonomiskt perspektiv använda utredningsresurserna så effektivt och rationellt som möjligt.

Sedan januari 2015 har Polismyndigheten fattat flera beslut om åtgärder för att åstadkomma ett bättre utredningsresultat i den nya ombildade myndigheten.⁵

Hösten 2016 presenterade rikspolischefen ett paket med ett tjugotal åtgärder för att uppnå bättre resultat inom utredningsverksamheten. De åtgärder som företrädare för nationella operativa avdelningen (Noa) pekar ut som viktigast är initiativ som har förts fram i samband med omorganisationen:

- förstärkta funktioner för brotts- och ärendesamordning,
- utökad utredningsuppdrag för Polisens kontaktcenter (PKC),

⁴ Brottsförbyggande rådet. *Kriminalstatistik 2016 Anmälda brott*.

⁵ Statskontoret. *Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet: Delrapport 2 – om den nya organisationens genomslag* (2017:10).

- förbättrad samverkan med åklagarna.

Bristande brottsamordning och brister i de initiala utredningsåtgärderna har under flera år pekats ut som hinder för ett effektivare ärendeflöde. Åtgärderna skulle vara genomförda vid årsskiftet 2016/2017, men alla åtgärder är ännu inte implementerade. Enligt företrädare för Noa är åtgärderna genomförda på så sätt att regionerna åtminstone har påbörjat en uppbyggnad av de funktioner och förmågor som är kopplade till åtgärderna.⁶

Enligt Statskontoret ger den nya polisorganisationen bättre förutsättningar för samordning av brott och ärenden genom en ökad enhetlighet som underlättar samordningen över region- och områdesgränserna. Samtliga regioner har nu funktioner som omfattar ärendesamordning och ärendefördelning. I Statskontorets rapport förekommer uppgifter om att de positiva effekterna av en förstärkt ärendesamordning motverkas av ett högt ärendeinflöde i kombination med att styrningen mot kvantitativa mål på gruppnivå är inriktad på att minska ärendebalanserna. Sammantaget kan det ge ett incitament för att undvika ärendesamordning av sådana ärenden där den egna organisatoriska enheten blir den utredande enheten för brott begångna på annat geografiskt område än det egna.⁷

Av Statskontorets rapport framgår att samtliga regioner inrättat en regional brottsamordningsfunktion och att det i maj 2017 fanns det en brottsamordningsfunktion vid 25 av de 27 polisområdena. Av Polismyndighetens årsredovisning framgår att samordningsfunktionerna ökar förmågan till samarbete i uppdagade brottsserier eftersom det nu finns strukturerade kontaktytor. Flera intervjupersoner inom Polismyndigheten både på lokal- och nationell nivå menar att brottsamordningsfunktionerna ännu inte har gett någon större effekt på utredningsresultaten eller har märkts av på andra sätt. Även flera åklagare som Statskontoret har talat med ger samma bild. Det kan bero på att brottsamordning i vissa regioner och polisområden är en ny funktion och att dessa ännu inte har bemannats fullt ut, samt att brottsamordningens beslutsmandat att avgöra var anmälningarna ska samordnas varit ottydligt. Ändringar i arbetsordningen från och med juli 2017 avser att komma tillrätta med detta.⁸

⁶ Statskontoret. *Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet: Delrapport 2 – om den nya organisationens genomslag* (2017:10).

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

2 Definitioner

2.1 Ärendesamordning

Ärendesamordning utgör en kontinuerlig process som påbörjas i så nära anslutning som möjligt till att ärendet inkommit och pågår tills det att ärendet avslutas.

Syftet är främst att ur ett effektivitetsperspektiv i ett sammanhang utreda, redovisa samt lagföra de samlade brottsmisstankarna mot en och samma person. Med effektivitet avses i detta sammanhang den samlade processen i rättskedjan som helhet. Optimering i en myndighet som leder till mer arbete i en annan myndighet skapar inte effektivitet i den bemärkelse som eftersträvas här.⁹

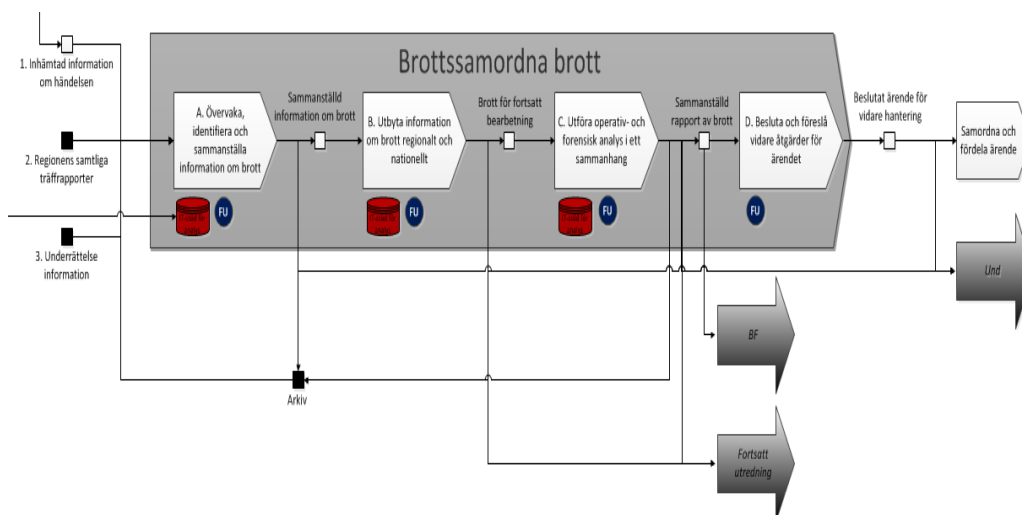
Ärendesamordning ska ske när det främjar effektiviteten i handläggningen. Det är inte ett självändamål att samtliga brottsmisstankar mot en viss person handläggs vid samma polisområde/åklagarkammare. Däremot är det av största vikt att samråd och bedömning av samordningsbehovet och lämpligheten i en fullständig eller partiell samordning kommer till stånd vid relevanta tidpunkter.¹⁰

2.2 Brottsamordning

Brottsamordning innefattar två processer, operativ brottsanalys och forensisk analys. Det innebär systematiska analyser av brottsligheten för att identifiera brottsmönster, tillvägagångssätt och jämföra spår från brottsplatser i syfte att undersöka om det finns gemensamma faktorer som kan tyda på seriebrottslighet. Exempel på operativ brottsanalys är analyser och samordning av brott med samma tillvägagångssätt (modus operandi), identifiering av trender samt identifiering och analys av seriebrott. Forensisk analys är exempelvis sammanställning och jämförelser av spår från olika brottsplatser.¹¹

Den nationella operativa ledningsgruppen (Nolg) har beslutat om ett antal brottskoder som ska samordnas i hela landet. De brott som avses är inbrott i bostad, åldringarsbrott samt stölder av och ur lyxbilar. Polisregionerna har därutöver möjlighet att komplettera med fler brottskoder utifrån den regionala problembilden

Skiss över flödesschemat för brottsamordning

⁹ Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. *Överenskommelse om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten* (A166.718/2016)

¹⁰ Ibid.

¹¹ Polismyndigheten. *Slutrapport – En nationell modell för brottsamordning* (A133.823/2015)

2.3 Individer med flera brottsmisstankar (brottsaktiva)

Regeringen gav under 2011 i uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vidta åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet.¹² Uppdraget innefattade bland annat hur en ökad samverkan mellan olika samhällsaktörer kunde utvecklas och bidra till ett effektivt arbete mot livsstilskriminella. Riktade åtgärder mot denna grupp bedömdes ha goda förutsättningar till att bidra till minskad brottslighet och ökad trygghet.

Under 2012 tog polisen fram en rapport som låg till grund för hur arbetet skulle bedrivas såväl internt som i samverkan med andra myndigheter¹³. Arbetet var främst en polisär satsning men skulle ske i nära samverkan med företrädelsevis åklagare, kriminalvård och socialtjänst. Syftet var att aktivt arbeta mot brottsfrekventa personer och tidigt sätta in åtgärder för att avbryta deras pågående brottslighet.

Regeringen hade i uppdraget till Rikspolisstyrelsen att vidta åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet använt följande definition.

*”Med livsstilskriminella avses den grupp personer som notoriskt begår nya brott. De står för en stor volym mängdbrott, ofta i kombination med ett pågående missbruk av alkohol och narkotika. Missbruket leder många gånger till ny kriminalitet. Denna kategori kriminella personer är en liten andel av alla brottslingar, men de står för en oproportionerligt stor andel av den sammanlagda brottsligheten. De är inte sällan välkända i sin närmiljö.”*¹⁴

I samband med övergången till nya organisationen har arbetet mot livsstilskriminella ersatts med en strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar.¹⁵ Syftet är detsamma som tidigare med ett fortsatt fokus på personer som frekvent begår brott. Det saknas dock en tydlig definition och en gemensam benämning för individer med flera brottsmisstankar. Den benämning som oftast används inom polisorganisationen för att definiera dessa personer är brottsaktiva. I den framtagna strategin finns det i nuläget två begrepp för att fånga in denna personkategori.

Definition av individ med flera brottsmisstankar enligt strategin:

- Fokusindivid: En individ som har tre eller flera öppna misstankar.
-
- Vaneförbrytare: En individ som är äldre än 21 år, har fem eller flera öppna misstankar och minst en tidigare lagföring.

2.4 Initial handläggande enhet (IHE)

I samband med ombildningen av polisen så skapades en nationell struktur för att harmonisera polisens utredningssystem, Rar och Durtvå. Syftet var bland annat att skapa en tydlig ordning för hur ärenden digitalt skulle överlämnas inom- och mellan regionerna. Strukturen bygger på att ärenden som ska överlämnas för samordning, eller av andra skäl, ska överlämnas på polisområdesnivå. På detta sätt tydliggjordes det för polisregionerna i vilken initial handläggande enhet som samordnarna kunde söka och finna nya ärenden som överlämnats till den egna regionen.¹⁶

¹² Justitiedepartementet. *Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vidta åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet* (Ju2011/5006/PO).

¹³ Polismyndigheten. *Vägledning för åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet*.

¹⁴ Justitiedepartementet. *Uppdrag till Rikspolisstyrelsen att vidta åtgärder mot livsstilskriminellas brottslighet* (Ju2011/5006/PO).

¹⁵ Polismyndigheten. *Polismyndighetens strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar* (A035.678/2016).

¹⁶ Polismyndigheten. *Överlämning av ärenden mellan polisregionerna och avdelningarna inom Polismyndigheten* (A261.861/2016).

2.5 Prüm

I maj 2005 ingick Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrike, Luxemburg, Nederländerna och Österrike en överenskommelse om en konvention om fördjupat gränsöverskridande samarbete för bekämpning av terrorism, gränsöverskridande brottslighet och olaglig migration. Konventionen, som undertecknades i den tyska staden Prüm, har kommit att betecknas Prümkonventionen. Konventionsstaternas uttalade målsättning var att utveckla informationsutbytet inom hela EU, framför allt vad gäller DNA-, fingeravtrycks- och fordonsuppgifter. I maj 2008 beslutade riksdagen¹⁷ att godkänna Prümrådsbeslutet¹⁸ som hade förhandlats fram inom EU.

Beslutet innebär möjligheter att söka uppgifter om person eller fordon inom något av de länder som ingår i det europeiska samarbetet. Möjligheterna till att begära uppgifter från annat europeiskt land regleras i lagen om internationellt polisiärt samarbete¹⁹. Den innebär att utländsk polis kan göra automatiska sökningar i Sveriges DNA-, fingeravtrycks- och fordonsregister. Omvänt kan svensk polis att få tillgång till de Prüm-anslutna ländernas motsvarande register.

Ett spår som resulterat i en träff mot en person i annat EU-land innehåller endast uppgifter om i vilket land personen är hemmahörande. För att få identitet på personen krävs att en så kallad steg 2-begäran ställs till aktuellt land. Denna begäran utförs i vissa fall av den internationella operativa handläggaren (IOH) i regionen. IOH-funktionen har till uppgift att stödja den brottsutredande verksamheten och vara en länk mellan polismyndighetens handläggare och myndighetens internationella samarbetspartners, exempelvis Interpol och Euro-pol.

¹⁷ Riksdagskrivelse (2007/08:197).

¹⁸ Rådets beslut (2008/615/RIF).

¹⁹ 7 kap. 1-6 §§ lagen (2017:496) om internationellt polisiärt samarbete.

3 Rättslig reglering

Ärende- och brottsamordning är inte reglerad i lag eller förordning. Det regleras dock i interna styrdokument och i en myndighetsgemensam överenskommelse. För arbetet mot individer med flera brottsmisstankar finns det en nationellt framtagen strategi.²⁰

3.1 Allmänt om styrdokument

Polismyndighetens styrdokument anger vad som ska göras, eller hur någonting ska eller bör genomföras. Ett styrdokument har verkan och riktar sig antingen till medarbetare i hela myndigheten eller enbart inom en viss avdelning eller region. Det ska vara beslutat av antingen rikspolischef, avdelningschef eller regionpolischef. Beslutade styrdokument ska ha ett särskilt format och föras i särskilt register samt vara publicerade på intrapolis för att bidra till enhetlighet och rättsäkerhet i verksamheten.²¹

En riktlinje är en tvingande bestämmelse, om det inte tydligt framgår att det är en rekommendation. Innehållet ska ange hur arbetet ska eller bör bedrivas inom en avgränsad verksamhet eller process.²²

Ett styrdokument som beslutades av Rikspolisstyrelsen före utgången av 2014 har fortsatt giltighet om det inte har upphävts. Ett krav för fortsatt giltighet är att respektive avdelning i sin handläggningsordning anger vilka styrdokument som har fortsatt giltighet och att de ansvarar för att de succesivt omarbetas till nya styrdokument eller upphävs.²³

3.2 Ärendesamordning

Av Polismyndighetens arbetsordning framgår det hur polisen ska organisera ärendesamordningen inom myndigheten.²⁴

Regionalt

I 3 kap. 13§ 2 st. arbetsordningen framgår det att det vid enheten ska finnas en funktion för brottsamordning och en funktion för ärendesamordning vid regionala utredningsenheten. Funktionen ska besluta om till vilket polisområde eller annan organisatorisk enhet samordning ska ske. Detsamma gäller brott från andra polisregioner.²⁵

Polisområde

Av 3 kap. 10§ 2 st. arbetsordningen framgår det att det vid enheten ska finnas en funktion för brottsamordning och en funktion för ärendesamordning på polisområdet. Funktionerna utövas av chefen för utredningsenheten eller den denna utser. Dessa funktioner ska besluta om till vilket lokalpolisområde eller annan organisatorisk enhet samordning ska ske.²⁶

I överenskommelsen mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten regleras hur ärendesamordning inom de båda myndigheterna ska bedrivas.²⁷ Där framgår det bland annat att nationella operativa avdelningen (Noa) har processansvaret för polisens ärendesamordning samt vilka regler som ska tillämpas vid samordning av brottsutredningar. Samordningsreg-

²⁰ Polismyndigheten. *Polismyndighetens strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar* (A035.678/2016).

²¹ Polismyndigheten. *Arbetsordning för Polismyndigheten* (PM 2017:43).

²² Ibid.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. *Överenskommelse om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten* (A166.718/2016).

lerna ger förutsättningar för Noa att fullgöra sitt nationella processansvar för polisens ärendesamordning. Polismyndigheten ansvarar för att samordning sker av ärenden där polisen är behörig förundersökningsledare.²⁸ Samma ansvar har åklagare vid åklagarledda förundersökningar.

Vid samordning av ärenden finns det i överenskommelsen reglerat att lokala utredningsåtgärder ska vidtas innan överlämnande inom- eller utom egen region.

3.3 Brottsamordning

Av Polismyndighetens arbetsordning framgår det hur polisen ska organisera brottsamordningen inom myndigheten.²⁹

Regionalt

Av arbetsordningens 3 kap. 13§ 2 st. framgår det att det vid enheten ska finnas en funktion för brottsamordning och en funktion för ärendesamordning vid regionala utredningsenheten. Funktionen ska besluta om till vilket polisområde eller annan organisatorisk enhet samordning ska ske. Detsamma gäller brott från andra polisregioner.³⁰

Polisområde

Av 3 kap. 10§ 2 st. och arbetsordningen framgår det att det vid enheten ska finnas en funktion för brottsamordning och en funktion för ärendesamordning på polisområdet. Funktionerna utövas av chefen för utredningsenheten eller den denne utser. Dessa funktioner ska besluta om till vilket lokalpolisområde eller annan organisatorisk enhet samordning ska ske.³¹

I samband med övergången till nya organisationen tog en projektgrupp fram en slutrapport för hur en gemensam struktur för brottsamordning ska se ut i Polismyndigheten.³² Av rapporten framgår bland annat hur arbetet ska bedrivas, med fokus på den mobila organiserade brottsligheten (MOCG), samt vilka funktioner som ingår i den regionala brottsamordningen på respektive organisatorisk nivå. Modellen bygger på en samverkan mellan flera funktioner som ex. förundersökningsledare, operativ analytiker, forensisk analytiker, underrättelse verksamheten, Polisens kontaktcenter (PKC), regionledningscentralen (RLC) samt internationell operativ handläggare (IOH). Polismyndighetens nationella operativa avdelning (Noa) har processansvaret för brottsamordning samt internationell samverkan. Ansvaret omfattar såväl det operativa arbetet som utveckling av metoder och IT-stöd.

3.4 Individer med flera brottsmisstankar

För arbetet mot brottsaktiva personer finns det en nationell framtagen strategi.³³ Den riktar sig mot personer med flera misstankar där individens totala antal misstankar är en viktig indikator för att påvisa behovet av en polisiär aktivitet. En förutsättning för detta är att Po-

²⁸ Polismyndigheten. *Polismyndighetens riktlinjer för ledning av förundersökning i brottmål* (PM 2017:43).

²⁹ Polismyndigheten. *Arbetsordning för Polismyndigheten* (PM 2017:43).

³⁰ Ibid.

³¹ Ibid.

³² Polismyndigheten. *Slutrapport – En nationell modell för brottsamordning* (A331.823/2015)

³³ Polismyndigheten. *Polismyndighetens strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar* (A035.678/2016).

lismyndigheten har rutiner som innebär systematiskt informationsinhämtning som fångar brottstrender och identifierar de individer som genererar flera misstankar.

Eftersom utredningsverksamhet bedrivs på flera olika organisatoriska nivåer finns det skäl att ha flera inriktningar som identifierar personer som begår upprepad brottslighet. Det kan dels vara de som förövar brott inom en geografiskt begränsad yta, exempelvis ett lokalpolisområde, eller de som begår brott över en större geografisk yta.

I strategin rekommenderas inte ett exakt gränssnitt för antalet misstankar som i normalfallet ska utlösa en polisiär aktivitet. Enligt strategin kan antalet misstankar utgöras av tre eller flera beroende på regionernas och lokalpolisområdenas olika förutsättningar.

4 Iakttagelser och bedömning

Inledning

Av överenskommelsen om ärendesamordning framgår det att ärendesamordning utgör en kontinuerlig process som ska påbörjas i så nära anslutning som möjligt till att ärendet inkommit och pågår till dess att ärendet avslutas.³⁴ Det största antalet brottsanmälningar inkommer via telefon till polisens kontaktcenter (PKC). Där fattas beslut om inledande av förundersökning eller nedläggning i samband med att anmälan granskas. Vid PKC sker ingen ärendesamordning utan anmälningarna översänds digitalt till den initiala handläggande enheten (IHE) i det polisområde där brottet ägt rum.

Anmälningar som inkommer genom besök i reception eller insända skrivelser, granskas företrädesvis av polisområdets ärendesamordningsfunktion. Därifrån fördelas ärendet till den IHE vid den organisatoriska utredande enhet som ska handlägga ärendet. I de fall en sådan funktion saknas, sker granskning och fördelning istället av jourförundersökningsledare. För de händelsestyrda ärenden där patruller i yttre tjänst upprättar anmälan sker granskningen i jourmiljö av jourförundersökningsledare eller stationsbefäl. Ärendena översänds därefter till polisområdets ärendesamordningsfunktion som ansvarar för att samordna och fördela ärendet till handläggande enhet.

4.1 Ärendesamordning

4.1.1 Iakttagelser

Enligt Polismyndighetens arbetsordning ska det finnas en funktion för ärendesamordning på regional- och polisområdesnivå³⁵.

I en av de tre inspekterade regionerna finns en funktion för ärendesamordning som organisatoriskt är placerad vid regionala utredningsenheten. Vid de två övriga regionerna saknas motsvarande funktion.

Den regionala ärendesamordningsfunktion hanterar i huvudsak ärenden som ska samordnas till eller från den regionala utredningsenheten i samverkan med polisområdena inom den egna regionen. Det sker ingen ärendesamordning mellan regionerna på regional nivå utan det hanteras istället av ärendesamordningsfunktionerna på polisområdesnivå. Av intervjuer framkom att den regionala samordningsfunktionen inte har något beslutsmandat över samordningsfunktionerna på polisområdena utan arbetet bedrevs genom samverkan.

Vid samtliga inspekterade polisområden finns en funktion för ärendesamordning. Det finns dock skillnader i hur man valt att organisera funktionen. I två av polisområdena utgörs funktionen av en fast bemannad grupp som har till huvuduppgift att granska, samordna- och fördela ärenden inom och utom regionen. Funktionen är polisområdets mottagare av ärenden som överlämnats från andra polisområden inom egen region samt från andra regioner. I det tredje polisområdet har man istället valt att funktionen ska utgöras av jourförundersökningsledarna. Inspektionen visar att ärendesamordning vid funktionen sker i begränsad omfattning och att det mer handlar om en ärendefördelning. Ärendesamordning sker istället vid den organisatoriska utredningsenhet som är mottagare av utredningen.

Av intervjuer framkom att ärendesamordning och förundersökningsbegränsning i jourmiljö sker i ringa omfattning. I jourmiljön granskas företrädesvis anmälningar som upprättas av

³⁴ Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. *Överenskommelse om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten* (A166.718/2016).

³⁵ Polismyndigheten. *Arbetsordning för Polismyndigheten* (PM2017:43).

poliser i yttre tjänst. I de fall ärendet efter granskning ska fördelas vidare till utredande enhet översänds utredningen till polisområdets ärendesamordningsfunktion. Där utförs kontroll i misstankeregistret och i utredningssystemet Durtvå för att söka samordningsmöjligheter mot andra öppna ärenden med samma misstänkta person. Därefter fördelas ärendet till den utredningsenhet som enligt brottskatalogen har att handlägga ärendet.

Vid utredningar med frihetsberövade personer sker företrädevis utredning kring de misstankar som utgör grunden för frihetsberövandet. Några slagningar i misstankeregistret eller ärendesystemet Durtvå för att söka samordningsmöjligheter utförs sällan. Finns andra öppna misstankar mot personen sker samordning främst då personen blivit häktad.

I ett av de inspekterade polisområdena har de valt att ha en gemensam grupp för ärende- och brottsamordning. Gruppen har ett uppdelat ansvar där några av medarbetarna ansvarar för ärendesamordningen och de andra för brottsamordningen. Samtliga har kompetens att omhänderta ärendesamordningens arbetsuppgifter medan kompetensen inom brottsamordning finns bland de medarbetare som har detta som huvudarbetsuppgift. Inom gruppen finns även ett antal utredare som har till uppgift att vidta initiala utredningsåtgärder i de ärenden som inkommer eller arbetas fram inom funktionen. Utredarna handlägger ärendet fram tills dess någon skäligen kan misstänkas, och ärendet fördelas vidare till handläggande enhet, eller avslutas genom nedläggning. Detta har bidragit till att tidigt kunna avsluta ärenden med låg lagföringsprognos och på så sätt begränsat antalet utredningar som fördelas ut till utredande enheter. Vid inspektionsgruppens besök var dock inga utredare på plats då dessa tagits i anspråk för utredningar av flera grova brott begångna i regionen.

Inspektionen har uppmärksammat att det finns skillnader inom regionerna i tillämpningen av samordningsreglerna. Vid intervjuer har det framkommit att det vid centralorterna i de inspekterade storstadregionerna vid flertalet tillfällen har redovisats ärenden till åklagare trots att det funnits andra öppna ärenden med samma misstänkta person inom regionen. Det kan enligt intervjupersonerna medföra att utredningsresurser används till att utreda samordningsärenden som till sin beskaffenhet skulle kunna bli föremål för exempelvis förundersökningsbegränsning.

En generell iakttagelse är att regionerna till stora delar tillämpar ärendesamordningsöverenskommelsen mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i det dagliga arbetet. Det finns en medvetenhet om reglerna för när samordning ska ske och vilka undantag som finns. Flera av de intervjuade personerna framhåller att de i samband med ingången till den nya organisationen upplevde en förbättring av ärendesamordningen. Anledningen anses vara en ökad samsyn och enhetlighet kring samordningsreglerna. De uppfattar dock fortfarande att det är lättare att samordna inom den egna regionen än nationellt. Mottagande av samordningsärenden upplevs ofta som en belastning. En anledning till detta är att det råder olika tolkningar av begreppet lokala utredningsåtgärder och vad detta konkret innefattar. När ett ärende ska överlämnas är det mottagande region som har tolkningsföreträde om de lokala utredningsåtgärderna anses vara utförda eller inte. Den överlämnande enheten eller regionen kan anse att de åtgärder som utförts är tillräckliga medan mottagande region är av en annan uppfattning och vill att ytterligare åtgärder vidtas. Detta leder i vissa fall till diskussioner och meningsskiljaktigheter. Flera av intervjupersonerna ansåg att en tydligare definition av begreppet lokala utredningsåtgärder kan bidra till att underlätta vid ärendesamordning.

Flera av de intervjuade framförde att en ökad muntlig kommunikation mellan överlämnande och mottagande region skulle bidra till en mer effektiv ärendesamordning. Den personliga kontakten har till viss del ersatts av kommunikation via mejl. Detta skapar i vissa fall en fördröjning i kommunikationen och uppfattas utgöra ett hinder för tidiga och effektiva överlämningar inom- och mellan regionerna. En generell uppfattning är att ärenden inte ska samordnas med mindre än att det tagits en personlig kontakt, och i samband med det skapat sig en uppfattning om lagföringsprognosen i det samordningsgrundande ärendet. En ökad kommunikation i detta avseende kan till viss del även begränsa onödiga överlämningar.

Flera av intervjupersonerna anser att åklagare i ärenden med häktade personer i större utsträckning bör överta de polisledda förundersökningarna i enlighet med överenskommelsen mellan Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten.³⁶

4.1.2 Bedömning

Inspektionsgruppen anser att ärendesamordningen inom de inspekterade regionerna i huvudsak fungerar bra och att överenskommelsen om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten tillämpas.

Arbetsordningen för Polismyndigheten är ett nationellt styrdokument som beslutas av rikspolischefen. Den riktar sig till, och har verkan för, medarbetare i hela Polismyndigheten. Av arbetsordning framgår att det vid utredningsenheten på såväl regional- som polisområdesnivå ska finnas en funktion för ärendesamordning. Polisregionerna ansvarar för att verksamheten organiseras utifrån gällande strykdokument och fattade beslut. I de fall en region avser att göra avsteg från arbetsordningen ska detta underställas rikspolischefen eller den som har delegation att fatta beslut.

Inspektionsgruppen kan konstatera att det vid två av regionerna saknas en regional ärendesamordningsfunktion. Bedömningen är emellertid att detta inte har haft någon direkt inverkan på hur ärendesamordningen fungerar. En anledning till detta bedöms vara det nationella beslutet om hur ärenden ska överlämnas mellan polisregionerna och avdelningarna.³⁷ I beslutet framgår att överlämningar av ärenden i huvudsak ska ske vid ärendesamordningsfunktionerna på polisområdesnivå. Det innebär att den regionala funktionen har en förhållandevis liten påverkan på ärenden som överlämnas mellan regionerna.

I den myndighetsgemensamma överenskommelsen mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten finns angivet att lokala utredningsåtgärder ska vara vidtagna innan ett ärende överlämnas till annan enhet eller region. Den otydlighet som framkommit vid intervjuer kring vilka åtgärder som detta innebär bedöms i flera fall kunna motverkas genom ökad kommunikation. En personlig kontakt mellan överlämnande och mottagande region i syfte att enas om vilka lokala åtgärder som ska vidtas innan överlämning kan bidra till en effektivare samordning. Kontakten syftar även till att överlämnande enhet ska bilda sig en uppfattning om lagföringsprognosen i det samordningsgrundade ärendet. Detta kan även bidra till att begränsa antalet överlämningar mellan regionerna. Om överlämnande enhet eller region vidtar de lokala utredningsåtgärder som är möjliga bedöms det skapa en större acceptans för att ta emot samordningsärenden som annars kan kännas som en belastning och merarbete.

I de fall man valt att ärendesamordningsfunktionen ska utgöras av jourförundersökningsledare så sker ärendesamordning där i begränsad omfattning. Ärendesamordning sker då normalt inte utan ärendet fördelas direkt ut till handläggande enhet. Det innebär att en polisanmälan kan passera flera förundersökningsledare utan att samordning sker. I dessa fall sker ärendesamordning först då ärendet fördelats till den enhet som enligt brottskatalogen ska handlägga ärendet. Detta medför att ärendesamordningen fördröjs och sker i ett senare skede än nödvändigt.

Förundersökningsledaren i jourmiljö har som främsta arbetsuppgift att granska och att fatta beslut i anmälningar som upprättas av poliser som arbetar i yttre tjänst. I de anmälningar som innefattar personer som är misstänkta för brott så sker det i jourmiljön främst utredning kring de misstankar som utgör grunden för frihetsberövandet. Inspektionsgruppen bedömer att ärendesamordningen i jourmiljö bör öka. Genom att i ett tidigt skede söka samordnings-

³⁶ Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. *Överenskommelse om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten* (A166.718/2016).

³⁷ Polismyndigheten. *Överlämning av ärende mellan polisregionerna och avdelningarna inom Polismyndigheten* (A261.861/2016).

möjligheter i ärenden med frihetsberövad person bör det leda till att fler utredningsåtgärder utföras även i de fall det finns andra misstankar mot personen. Det kan även bidra till att fler ärenden redovisas, förundersökningsbegränsas eller läggs ned i jourmiljön.

I de fall ärenden redovisas till åklagaren fastän det finns andra öppna misstankar mot samma misstänkta person, bör detta föregås av en dialog med åklagaren där skälen för detta avhandlas. Polisen ska informera åklagaren om att det finns kvarvarande öppna misstankar och om möjligt ange en tidsaspekt för när redovisning av dessa kan ske. Handläggs de kvarvarande misstankarna vid annan utredande enhet än den som gjort redovisningen bör de informeras om att redovisningen ägt rum. Detta förväntas leda till att minska risken för att resursertimmars läggs på att utreda ärenden som till sin beskaffenhet skulle kunna bli föremål för exempelvis förundersökningsbegränsning, eller att ärendet återsänds till polismyndigheten för samordning.

För att stödja verksamheten i arbetet med ärendesamordning bör det i utredningssystemet Durtvå införas en funktion som i samband med redovisning av ärendet signalerar om att det finns andra öppna misstankar mot samma person. En sådan funktion skulle hjälpa medarbetarna att uppmärksamma samordningsmöjligheter i samband med redovisning av ett ärende. I de fall ärendet ska redovisas trots att det föreligger samordning bör det krävas ett aktivt val i systemet.

4.2 Brottsamordning

4.2.1 Iakttagelser

I två av de besökta regionerna finns en regional brottsamordningsfunktion organiserad vid den regionala utredningsenheten. I den region som saknade motsvarande funktion ansvarar istället brottsamordningsfunktionen i det polisområde som är lokaliserad vid regionens huvudort för den regionala brottsamordningen.

Funktionen har till uppgift att hantera nationella och internationella träffrapporter som inkommer från nationellt forensiskt centrum (NFC). De ansvarar även för att genomföra de vardagliga regionala mötena där polisregionens samlade brottsamordningsfunktion träffas för att gå igenom senaste dygnets brott och skapa sig en gemensam regional lägesbild. Den regionala brottsamordningen är regionens representant vid det nationella veckovisa mötet med nationella operativa avdelningen (Noa).

Vid samtliga av de besökta polisområdena finns en funktion för brottsamordning. Funktionen har ansvar för att följa inkomna anmälningar utifrån de nationellt framtagna brottskoderna och utifrån dessa söka samband mellan tillvägagångssätt, iakttagelser och spår som tyder på seriebrottslighet. Arbetet bedrivs i samverkan med den regionala brottsamordningsfunktionen, polis- och lokalpolisområdena.

Av rapporten -en nationell modell för brottsamordning- framgår att den samlade brottsamordningsfunktionen i regionen ska genomföra möten varje vardag i veckan.³⁸ I två av regionerna genomförs dagliga möten medan man i en av regionerna istället valt att genomföra mötena tre dagar i veckan, måndag, onsdag samt fredag. Gemensamt för regionerna är att några av de funktioner som tillsammans utgör regionens samlade brottsamordningsfunktion inte regelbundet deltar vid dessa möten. Regionledningscentralen (RLC), polisens kontaktcenter (PKC) samt underrättelsetjänsten är exempel på funktioner som i vissa fall inte deltar på mötena.

³⁸ Polismyndigheten. *Slutrapport – En nationell modell för brottsamordning* (A331.823/2015).

Av intervjuer framkom att brottsamordningsfunktionen på såväl regional som på polisområdesnivå inte fullt ut är bemannade med de kompetenser, som i enlighet med beslutet om en nationell modell för brottsamordning, ska ingå i funktionen.³⁹ I vissa fall saknas det förundersökningsledare, medan det i andra fall saknas tillgång till forensisk kompetens.

En gemensam uppfattning inom regionernas brottsamordningsfunktioner är att samarbetet med underrättelsetjänsten succesivt minskat och numera endast sker i ringa omfattning. Detta gäller såväl deltagande vid de regionala mötena som i det dagliga arbetet.

Av intervjuer framkom att en av regionerna valt att under sommarmånaderna använda brottsamordningsfunktionen till andra arbetsuppgifter på grund av ett ansträngt resursläge.

Hantering av träffrapporter

I samtliga regioner inkommer träffrapporter från NFC till den regionala brottsamordnings funktionsbrevlåda för träffrapporter, vilket är i enlighet med beslutet om en nationell modell för brottsamordning.

Under inspektionen har ett urval av såväl nationella som så kallade Prüm-träffrapporter som skickats från NFC till regionernas funktionsbrevlådor följts upp via dokumentation i utredningssystemet Durtvå. Träffrapporterna avser svenska spår från brottsplatser som träffar mot personer i svenska eller utländska DNA-register.

Vid inspektionen har följande generella iakttagelser noterats:

- Träffrapporter har i vissa fall inte registrerats i ärendet.
- Få träffrapporter har använts i en operativ- och forensisk brottsanalys.
- Vissa träffrapporter saknar dokumentation över beslut om förundersökning.
- Skälig misstanke med anledning av träffrapporten har inte registreras.
- Misstankar blir sällan föremål för ärendesamordning.

Utöver dessa generella iakttagelser så kan det vad avser Prüm-träffar även noteras:

- Förundersökningar med träffrapporter mot utländska personer avslutas ofta med nedläggningsgrunden - Gärningsmannen har lämnat landet och förväntas inte återkomma.
- Dokumentation avseende steg 2-begäran saknas.
- Möjlighet till rättshjälp prövas sällan.

Av inspektionen framgår det att träffrapporter inte fullt ut hanteras i enlighet med beslutet om en nationell modell för brottsamordning. Träffrapporter, såväl nationella som Prüm-träffar, saknas i vissa fall i ärendet eller har lagts in i ärendet endast som en administrativ åtgärd. Någon notering eller kommentar om bedömningen av träffrapporten görs sällan. I flera fall saknas registrering av de inkomna träffrapporterna i utredningssystemet Durtvå. Det saknas även uppgifter om det utförts någon analys av träffrapporten eller inte. Ett undantag är region Stockholm som sedan flera år tillbaka har ett forensiskt analysteam (FA-teamet) som hanterar träffrapporterna. FA-teamet består av personal med kompetens inom forensik och förundersökningsledning.

FA-teamet arbetar med att följa det senaste dygnets inkomna anmälningar i form av en så kallad dygnlista. Utifrån anmälningarna söks samband mellan spår från olika brottsplatser, likheter i tillvägagångssätt och brottstrender som kan tyda på seriebrottslighet eller organiserad brottslighet. De hanterar även de träffrapporter som inkommer till regionen och gör utifrån dessa en initial brottsanalys. Analysen tillsammans med träffrapporterna översänds

³⁹ Polismyndigheten. *Slutrapport – En nationell modell för brottsamordning* (A331.823/2015).

därefter till handläggaren av ärendet. Handläggaren får även information om att det vid behov kan begäras en djupare analys av träffrapporten. Det är handläggarens ansvar att träffrapporten registreras i ärendet.

Av inspektionen framgår att det råder en otydlighet i regionerna kring vem som har ansvaret för att registrera, bedöma, analysera och besluta om träffrapportens vidare hanteringen i utredningsprocessen. Detta får till följd att inkomna träffrapporter ofta vidarebefordras från den regionala brottssamordningsfunktionen direkt till berörd förundersökningsledare och handläggare, utan att någon åtgärd utförts.

Träffrapporter om personer från vilka spår säkrats på eller i anslutning till brottsplatsen blir i vissa fall inte registrerade som skäligen misstänkta. Någon motivering till detta saknas i flera fall.

Det förekommer även öppna ärenden där person registrerats som ”kan misstänkas” trots att det utifrån uppgifterna i träffrapporten funnits skäl för att prova förutsättningarna för skäligen misstanke. Detta medför bland annat att förutsättningarna för ärendesamordning begränsas då personer som är registrerade som ”kan misstänkas” inte synliggörs i misstankeregistret.

Det har under inspektionen framförts att det är svårt för brottssamordningsfunktionen att finna såväl operativ avsättningsyta som utredningsresurs för de ärenden som arbetats fram. En förklaring till detta har uppgetts vara att utredande enheter upplever att de redan har en hög arbetsbelastning och att ytterligare ärenden känns betungande.

En synpunkt som framförts är otydligheten om vilket mandat brottssamordningen har att själva ta initiativ till att fördela ärenden inom organisationen. Otydligheten avser arbetsordningens 3 kap. 13§ där det inte fullt ut framgår vilken funktion som åsyftas i ansvaret att samordna och fördela brott och ärenden.

4.2.2 Bedömning

Vid utredningsenheterna på regional- och polisområdesnivå ska det enligt arbetsordningen finnas en funktion för brottssamordning. Av rapporten -en nationell modell för brottssamordning- framgår det hur brottssamordningsfunktionen ska bemannas utifrån de olika organisatoriska nivåerna. Vidare beskrivs vilka funktioner som tillsammans utgör regionens samlade brottssamordningsfunktion.

Inspektionen har funnit att regionerna inte fullt ut är bemannade och organiserade utifrån beslutade styrdokument. Varje region har att organisera sig i enlighet med gällande beslut. I de fall en region avser att göra avsteg från arbetsordningen ska detta underställas rikspolischefen eller den som har delegation att fatta beslut.

Den regionala brottssamordningen har ansvar för att varje vardag i veckan sammankalla den samlade brottssamordningsfunktionen till möte. Mötet syftar främst till att skapa sig en regional lägesbild över seriebrottsligheten och att i ett tidigt skede påbörja analysarbetet genom att fånga upp tillvägagångssätt, spår och vittnesiakttagelser. För att utveckla arbetet mot seriebrottslighet behöver det dagliga samarbetet mellan funktionerna utvecklas. En förutsättning för detta är att samtliga funktioner som ingår i den samlade brottssamordningsfunktionen deltar vid mötet för att bidra med information eller för det fall det finns behov att tidigt få åtgärder utförda. Närvaro av representanter från exempelvis regionsledningscentralen (RLC) och underrättelseenheten är därför nödvändig. RLC kan i ett tidigt skede nå ut med information till poliserna i yttre tjänst och snabbt få resurser till brottsplatser för att exempelvis genomföra brottsplatsundersökningar. Underrättelseenhetens ansvariga för internationella brottsnätverk behöver ha ett dagligt samarbete med den regionala brottssamordningen och bidra med underrättelseinformation i det operativa analysarbetet som sker vid brottssamordningen. Underrättelseenheten har tillgång till tips som lämnas in från medborgarna och annan underrättelseinformation som inkommer till regionen och behöver därför vara uppdaterad och följa arbetet mot den mobila brottsligheten tillsammans

med brottsamordningsverksamheten. Regionerna bör av den anledningen ges i uppdrag att säkerställa att de funktioner som ska ingå i regionens samlade brottsamordning deltar vid varje möte.

Regionerna bör även ges i uppdrag att säkerställa att brottsamordningsfunktionen har tillgång till forensisk kompetens. Kompetensen är viktig för att i ett tidigt skede i utredningen kunna utföra analyser och bedömningar av de spår som säkrats från brottsplatser och utifrån dessa söka nya samband mot brott av seriebrottskaraktär. Åtgärderna är många gånger en förutsättning för att kunna identifiera en misstänkt person och säkra bevisning som gör att ärendet kan leda till lagföring.

Inspektionsgruppen bedömer att hanteringen av träffrapporter, såväl nationella som internationella, behöver förbättras. De regionala funktionsbrevlådorna, till vilka nationellt forensisk centrum (NFC) skickar träffrapporterna, hanteras av de regionala brottsamordningsfunktionerna. Där utförs sällan någon analys eller bedömning av träffrapporterna utan dessa vidarebefordras bara till respektive handläggare och förundersökningsledare. Det är viktigt att detta utförs i ett tidigt skede. Detta för att undersöka om det finns fler brott begångna i närtid och var geografiskt de har förövats samt vilka spår som säkrats.

Ett bra exempel på hur inkomna träffrapporter kan hanteras är det forensiska analysteamet (FA-teamet) i Stockholm. De ansvarar för att omhänderta samtliga till regionen inkomna träffrapporter och i samband med detta utför en initial operativ- och forensisk analys innan träffrapporten vidarebefordras till handläggare och förundersökningsledare.

Inspektionsgruppen anser att den regionala brottsamordningsfunktionen bör få ett tydligt ansvar och mandat för hur träffrapporterna ska hanteras i syfte att öka lagföringen. Det innebär att säkerställa att träffrapporten registreras i ärendet och att handläggare och förundersökningsledare får kännedom om att träffrapporten inkommit. Det innebär även att funktionen kan fatta beslut att återuppta förundersökningar, ajourföra in skäligen misstänkt person samt registrera träffrapporten i ärendet.

Rapporten – en nationell modell för brottsamordning – ger i sin nuvarande utformning utrymme för olika tolkningar av vilken funktion som har ansvar och mandat för att omhänderta och vidta åtgärder i de träffrapporter som inkommer till regionerna. Ett tydliggörande av detta bedöms öka förutsättningarna för att träffrapporter hanteras på ett enhetligt sätt samt säkerställer att nödvändiga åtgärder vidtas i ett så tidigt skede som möjligt.

I de fall en träffrapport inkommer till ett nedlagt ärende med utländsk person bör det prövas om utredningen ska återupptas. Det kan finnas skäl att pröva om förutsättningarna för person efterlysning och rättshjälp föreligger. Det kan även finnas skäl för att inom ramen för mobil organiserad brottslighet (MOCG) öka samverkan med gränspoliserna för kontroll av personer som reser in i landet.

Funktionerna för brottsamordning har i flera intervjuer framfört svårigheter med att hitta en avsättningsyta för de ärenden som arbetas fram inom funktionen. Detta avser främst ärenden där det krävs spaningsresurser men även för de ärenden som ska överlämnas till utredande enhet. I många fall försöker funktionen själva hitta utredningsresurs för att kunna överlämna utredningen för fortsatt handläggning. Det bör övervägas om ärenden som ska fördelas från brottsamordningen till utredande enheter ska följa samma rutiner som gäller för övriga ärenden och fördelas ut via ärendesamordningsfunktionen.

Det finns skäl till att ser över ordalydelsen i den del av arbetsordningen som reglerar ärende- och brottsamordning på regional nivå. I nuvarande skrivelse ges utrymme för olika tolkningar av de två funktionernas ansvar.

4.3 Individer med flera brottsmisstakar (brottsaktiva)

4.3.1 Iakttagelser

För arbetet mot brottsaktiva finns det i de besökta polisområdena utsedda personer som har till uppgift att ta fram listor över ett urval av personer som inom polisområdet begår upprepad brottslighet, och därför är att betrakta som brottsaktiva. De framtagna listorna skickas därefter ut till respektive lokalpolisområde där de ligger till grund för mot vilka personer polisarbetet ska inriktas. För flera av de intervjuade personerna var det dock oklart utifrån vilka kriterier urvalet av personer har gjorts samt vilka åtgärder och strategier som ska användas i det operativa- och utredningsarbetet vad avser dessa individer.

I ett av polisområdena har de valt att ha en fast utredningsgrupp som är avsedd för att företrädevis utreda brott begångna av brottsaktiva. Diskussioner pågår om att eventuellt integrerar gruppen med polisområdets jourverksamhet. Syftet är att flytta fram mer utredningsresurser tidigare i utredningsprocessen där fler utredningsåtgärder vidtas redan i initialskeppet.

En generell iakttagelse är att lokalpolisområdena inte fullt ut lyckats sammanföra den brottsförebyggande- och ingripande verksamheten (BF/IGV) med utredningsverksamheten i arbetet mot brottsaktiva. En orsak kan vara att urvalet av personer görs utifrån olika kriterier.

Inspektionsgruppen har gjort ett antal kontroller i ärendesamordningssystemet Status av personer med flera misstankar. Där noterades att ärenden i de flesta fall samordnats till en och samma organisatoriska enhet och handläggare, men att utredningarna uppfattas ha stannat upp. Flertalet utredningar, många av enkel beskaffenhet, spänner över lång tid utan att ha redovisats till åklagare samtidigt som nya misstankar registreras med en viss regelbundenhet.

En generell uppfattning bland de intervjuade personerna var att de ansåg att det inte finns någon tydlig uppföljning av arbetet mot brottsaktiva. Effekten och resultaten av arbetet var för många okänd. De ansåg att uppföljningen på såväl lokalpolisområdesnivå, polisområdesnivå som regional nivå bör utvecklas för att styra arbetet mot brottsaktiva. Några framförde att det tidigare arbetet mot livsstilskriminella hade en tydligare inriktning för hur polisarbetet skulle bedrivas och hur det följdes upp. Av intervjuer med företrädare för några av de besökta polisområdena framkom att det saknades en kontinuerlig uppföljning av arbetet.

En uppfattning bland de intervjuade personerna är att de anser att åklagarna i större utsträckning bör pröva förutsättningarna för att gå till häktningsförhandling med personer som vid upprepade tillfällen begår likartad brottslighet. De menar att det i vissa fall finns grund för detta med hänvisning till recidivfara.

Under granskningen har inspektionsgruppen tagit fram ett exempel på ett urval av individer med flera brottsmisstankar. Urvalet är gjort utifrån antalet ärenden och skäliga misstankar i ärendesamordningsystemet Status. Syftet har varit att visa på hur stor andel av den totala brottsligheten som dessa personer står för.

Tabell 1: Brottsaktiva med minst 2 öppna ärenden och totalt 9 misstankar. Källa: Status, hämtat 2018-02-06.

	Skäligen misstänkta individer	Ärenden	Skäliga misstankar	Målsägande
Totalt i riket	66 623	94 979	175 694	62 335
Individer med flera brottsmisstankar	2 383	18 237	39 127	13 421
Andel individer med flera brottsmisstankar	3,6 %	19,4 %	22,3 %	21,5%

Tabell 2: Brottsaktiva med minst 5 öppna ärenden och totalt 15 misstankar. Källa: Status, hämtat 2018-02-06.

	Skäligen misstänkta individer	Ärenden	Skäliga misstankar	Målsägande
Totalt i riket	66 623	94 979	175 694	62 335
Individer med flera brottsmisstankar	681	9 361	18 376	7 588
Andel individer med flera brottsmisstankar	1,0 %	10,0 %	10,5 %	12,2 %

4.3.2 Bedömning

En aktiv tillämpning av ärendesamordning, förundersökningsbegränsning och strategier mot brottsaktiva syftar till att öka lagföringen genom få en effektivare rättskedja. Det förväntas leda till att minska brottsligheten och öka tryggheten.

Polismyndighetens strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar ligger till grund för hur arbetet ska bedrivas och följas upp.⁴⁰ Inspektionsgruppen kan konstatera att detta arbete behöver utvecklas inom regionerna. Det finns behov av att öka det strategiska arbetet mot brottsaktiva där chefer utifrån urvalet av brottsaktiva anger inriktningen för hur arbetet ska bedrivas och mot vilka brottsaktiva arbetet ska inriktas. Därigenom ökar förståelsen och betydelserna av arbetet mot brottsaktiva inom organisationen.

⁴⁰ Polismyndigheten. *Polismyndighetens strategi för utredning av brott mot individer med flera brottsmisstankar* (A035.678/2016).

Vid urvalet av brottsaktiva bör även underrättelseinformation och det brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektivet beaktas och inte enbart antalet misstankar. Arbetsmetoder, strategier samt uppföljning av resultat bör regelbundet diskuteras på polisområdets och lokalpolisområdets ledningsmöten. Det är viktigt att arbetsmetoder, strategier samt urvalet av brottsaktiva tydligt kommuniceras ut till medarbetarna.

Inspektionsgruppen har konstaterat att ingen av de besökta lokalpolisområdena har lyckats få de yttre polisära resurserna och utredningsverksamheten att samverka i önskvärd omfattning i arbetet mot brottsaktiva. Arbetet mot individer med flera brottsmisstankar ses i första hands om ett ansvar för utredningsverksamheten och polisregionerna bör av den anledningen arbeta för att öka denna samverkan.

För att skapa en övergripande bild över den brottsaktives samlade brottslighet bör polisen i större utsträckning fokusera på individer och misstankar istället för ärenden. Polisen bör också sträva efter ett mer offensivt förhållningssätt mot de brottsaktiva. Detta uppnås genom en tydligare ledning och styrning. Därvid bör individer och misstankar vara i fokus och ange inriktningen för arbetet. Ett offensivt förhållningssätt skulle också ge bättre förutsättningar för att i ett tidigare skede avbryta individens pågående brottslighet

Det behövs en ökad förståelse inom polisorganisationen om hur tidsfaktorn på misstankar påverkar påföljden. Detta gäller särskilt äldre misstankar och brott av enklare beskaffenhet. Det behövs även en ökad förståelse för vad som krävs för att åklagaren ska pröva förutsättningarna för frihetsberövande, exempelvis recidivhäktning, vid upprepad brottslighet.

Inspektionsgruppen rekommenderar att strategien- individer med flera brottsmisstankar- revideras. Syftet är att dels att hitta en gemensam definition av begreppet individ med flera brottsmisstankar och att tydliggöra vilka kriterier som förväntas vara uppfyllda för att en person ska definieras som brottsaktiv. Av strategin bör det även framgå hur kommunikation och samverkan kan öka kring arbetet mot brottsaktiva såväl som grupp som individ.

Det finns behov av att inom ramen för förundersökningsledarutbildningen öka kunskapen om vilka strategier som är tillämpningsbara i arbetet mot brottsaktiva i syfte att avbryta upprepad och pågående brottslighet.

4.4 IT-stöd

4.4.1 *lakttagelser*

Det IT-stöd som används för ärendesamordning inom regionerna är huvudsakligen utredningssystemet Durtvå samt misstanke- och belastningsregistret (MR/BR). Förhållandevis få medarbetare använder regelbundet ärende- och brottsamordningssystemet Status. Av intervjuerna framgick att orsaken till det i flera fall var att personalen hade begränsade kunskaper i hur man navigerar och tar fram uppgifter ur systemet. Det fanns även begränsad kunskap om hur systemet kan användas inom såväl den operativa- som utredningsverksamheten.

Vid kontroll i systemet Status kunde inspektionsgruppen konstatera att många av de utdelade systemlicenserna användes i begränsad omfattning och i vissa fall inte alls. Systemet användes främst till att ta fram listor med ett urval av personer som betraktas som brottsaktiva. Flera av intervjupersonerna ansåg att det behövs mer utbildning i systemet, främst för förundersökningsledarna, för att öka kunskapen om hur systemet fungerar och kan användas. Systemet anses vara ett bra verktyg som stöd vid exempelvis ärendesamordning, ärenderevisioner och förundersökningsbegränsningar.

Inom brottsamordningsfunktionen används företrädelsevis systemen rationell anmälningsrutin (Rar), utredningssystemet Durtvå och till viss del kriminaltekniska protokoll (Tekpro). Ärende- och brottsamordningssystemet Status används i begränsad omfattning.

Det finns skillnader mellan regionerna i vilka behörigheter brottsamordnarna har till de olika systemstöden. Av intervjuer framkom att tillgång och behörighet till exempelvis systemet Tekpro i vissa fall saknas. De menar att tillgången till systemet är en förutsättning för att i ett tidigt skede kunna ta del av dokumentationen från brottsplatsunderökningar och utifrån detta fortsätta söka samband med andra brott av seriebrottskaraktär.

Som stöd för brottsamordningsfunktionen att hantera och visualisera en större mängd uppgifter används till viss del även systemet Analyst's notebook.

4.4.2 Bedömning

Inspektionsgruppen anser att användningen av ärende- och brottsamordningssystemet Status bör öka inom polisorganisationen. Därför rekommenderas att förundersökningsledarutbildningen kompletteras med en utbildning i ärendesamordningssystemet.

Vid inspektionen framkom att många av medarbetarna har kännedom om systemet men att förhållandevis få kan navigera och ta fram uppgifter i det. En indikation på detta är den kontroll som inspektionsgruppen gjort i systemet. Där framgick att ett fåtal licenser, i förhållande till det utdelade antalet, används med regelbundenhet.

Sökparametrarna i systemet möjliggör att ta fram uppgifter som exempelvis antalet misstankar, antal öppna ärenden, var organisatoriskt ärendet handläggs samt vem som är handläggare. Ur systemet går det även att ta fram uppgifter om antalet misstankar som redovisats efter brottsdatum och kan i och med detta även vara ett stöd vid exempelvis förundersökningsbegränsning.

I rekommendationerna föreslår inspektionsgruppen att en funktion i Durtvå skapas som i samband med redovisning av ett ärende uppmärksammar medarbetaren om att den misstänkte förekommer har andra misstankar. Funktionen ska ses som ett stöd för medarbetaren att före slutredovisning påminna om att ärendesamordna i de fall som det är lämpligt. Det ska även ses som ett led i att ärendesamordning sker som en kontinuerlig process från det att ärendet inkommer till dess att det redovisas, förundersökningsbegränsas eller läggs ned. Samordningen ska främja effektivitet i handläggningen med beaktande av undantagen för samordning i överenskommelsen med Åklagarmyndigheten.

För att brottsamordningsfunktionen ska ges rätt förutsättningar i sitt analysarbete bör det övervägas vilka eventuella ytterligare behörigheter de bör ha tillgång till i olika IT-stöd, exempelvis Tekpro.

4.5 Samvekan mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

4.5.1 Iakttagelser

Under början av 2017 gav regeringen i uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om ytterligare förstärkt samverkan i det brottsutredande arbetet.⁴¹ Syftet var att under en begränsad tidsperiod öka produktionen av ärenden, företrädelsevis mängdbrott, som redovisas till åklagaren för beslut i åtalsfrågan. Det skulle även ge bättre möjligheter för

⁴¹ Regeringskansliet. *Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten om ytterligare förstärkt samverkan i det brottsutredande arbetet* (Ju2017/01056/PO).

direkt återkoppling mellan åklagare och polis samt bidra till ett ömsesidigt erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna.

De åklagarna som intervjuats anser att ärendesamordningen inom polisen generellt sett fungerar väl, och att den nya överenskommelsen mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten övervägande är positiv⁴². En åklagare ansåg dock att överenskommelsen ännu inte tillämpas fullt ut då åklagarna i större utsträckning bör överta polisledda förundersökningar vid samordning mot åklagarledda förundersökningar.

Vid redovisningar av förundersökningar uppgav åklagarna att polisen vid flera tillfällen redovisar ärenden till åklagare trots att det inom den egna myndigheten föreligger samordningsmöjligheter mot andra öppna misstankar. I de fallen återsänds ärendet till polisen med hänvisning om behov av samordning med andra öppna ärenden.

En uppfattning bland åklagarna är att samverkan med polisen många gånger fungerar tillfredsställande. Det finns dock förutsättningar för att ytterligare öka samverkan mellan myndigheterna. Polismyndighetens arbete mot brottsaktiva är ett område där en närmare samverkan kan bidra till ökad effektivitet inom utredningsverksamheten. Det kan medföra ett bättre resursutnyttjande som i förlängningen kan bidra till ökad lagföring. Ett operativt mötesforum där utredningsstrategier diskuteras var ett förslag som flera åklagare lyfte fram som ett sätt att gemensamt förbättra arbetet mot brottsaktiva.

Åklagarna påtalade vikten av dokumentation av de ärenden som blir föremål för förundersökningsbegränsning. Ett beslut om förundersökningsbegränsning ska enligt en nationell riktlinje dokumenteras. Dokumentationen ska noteras i en tjänsteanteckning som medföljer de ärenden som redovisas till åklagare.⁴³ Detta ger åklagaren möjlighet till att skapa sig en bild av den misstänktes samlade brottslighet.

Ingen av de intervjuade åklagarna hade någon uppfattning om hur polisens utökade arbete med brottsamordning fungerade.

4.5.2 Bedömning

En ökad samverkan mellan polis och åklagare är en viktig framgångsfaktor för en effektiv utredningsverksamhet. I de ärenden där åklagaren leder förundersökningen sker ofta en regelbunden kontakt mellan åklagaren och den polisära utredaren. Dialog kring misstankar, bevisvärdering samt hur ärendet ska redovisas sker under utredningens gång.

I de ärenden där polisen är förundersökningsledare eller i ärenden där den misstänkte förekommer hos både polis och åklagare sker kontakt med åklagaren i mindre omfattning. I de flesta fall färdigställs och redovisas utredningen utan att någon åklagarkontakt ägt rum. Det innebär i vissa fall att ärendet, när det kommer till åklagaren, blir föremål för förundersökningsbegränsning eller åtalsunderlåtelse. Detta kan bidra till att det läggs ner resurstid på ärenden som inte påverkar straffvärdet eller inte främjar effektiviteten i handläggningen.

I ärenden med brottsaktiva som innefattar många misstankar bör polisen i större utsträckning samverka med åklagaren. Detta kan ske genom operativa möten där polis och åklagare gemensamt kommer fram till strategier för hur ärendet ska utredas, redovisas och, i förekommande fall, förutsättningar för att frihetsberöva den misstänkte i syfte att avbryta pågående brottslig verksamhet.

⁴² Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. *Överenskommelse om ärendesamordning mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten* (A166.718/2016)

⁴³ Rikspolisstyrelsen. *Nationella riktlinjer avseende dokumentation av beslut om förundersökningsbegränsning* (A008.697/2013)

5 Rekommendationer

Polismyndigheten bör vidta åtgärder för att ytterligare öka enhetligheten inom ärendesamordningen och tydliggöra strategier för hur arbetet mot brottsaktiva ska bedrivas. Vidare bör åtgärder vidtas för att förbättra hanteringen av såväl nationella som internationella träffrapporter.

För att stärka regelefterlevnaden och effektiviteten lämnas följande rekommendationer:

Kompetens

- överväg om utbildning i ärendesamordningssystemet Status samt strategin ”Individer med flera brottsmisstankar” ska införas i förundersökningsledarutbildningen.

Ledning och styrning

- verka för att en aktiv och effektiv ärendesamordning och förundersökningsbe-gränsning i jourmiljö.

Samverkan

- öka den operativa samverkan med Åklagarmyndigheten i syfte att ta fram utrednings- och redovisningsstrategier i arbetet mot företrädevis brottsaktiva.

Styrdokument

- revidera strategin ”individer med flera brottsmisstankar” och inför en enhetlig definition av begreppet. Ange vilka kriterier som ska vara uppfyllda för att en person ska betraktas som brottsaktiv samt hur arbetet ska följas upp.
- revidera rapporten ”En nationell modell för brottsamordning” så att den regionala brottsamordningsfunktionen får ett tydligt ansvar och mandat för hanteringen av träffrapporter.

IT

- inför en funktion i Durtvå som i samband med redovisning av ett ärende uppmärksammar om att den misstänkte förekommer i andra ärenden, och som frågar om redovisning trots det ska ske av aktuellt ärende.

Övrigt

- Genomför en uppföljande inspektion.

Bilagor

Polisen

Polismyndigheten
Rikspolischefens kansli
Tillsynsfunktionen

Direktiv

1 (3)

Datum	2017-10-23
Diariernr (åberopas)	A424.132/2017
Saknr	128

Tillsyn över ärende- och brottsamordningen i utredningsverksamheten

Bakgrund

Rikspolischefen beslutade i mars i år om en tillsynsplan för 2017¹. Av planen framgår bland annat att tillsynen under 2017 ska inriktas på utredningsverksamheten.

Polismyndigheten avser att genom inspektion granska ärende- och brottsamordningsfunktionen inom utredningsverksamheten. Särskild uppmärksamhet ska därvid ägnas den nationella samordningen av misstankar samt arbetet mot seriebrottslighet och brottsaktiva.

Syftet med tillsynen

Tillsyn ska ske för att granska verksamheten ur ett rätts säkerhetsperspektiv samt om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar, förordningar och föreskrifter. Granskning kan även omfatta tillämpningen av Polismyndighetens nationella styrdokument² och arbetsmetoder samt omständigheter och händelser som kan påverka Polismyndighetens verksamhet.

Avgränsningar

Tillsynen avgränsas till att innefatta funktionerna ärende- och brottsamordning. Tillsyn avseende förundersökningsbegränsning samt nedläggningsgrunder³ omhändertas genom separat tillsyn enligt tillsynsplanen för 2017.

Tillsynen berör följande organisatoriska enheter

- Polisregion Stockholm, polisområde Stockholm nord
- Polisregion Väst, polisområde Halland

¹ A112.088/2017

² 7 kap. 5§ Arbetsordning för polismyndigheten (PM2017:43)

³ A495.704/2017

- Polisregion Bergslagen, polisområde Dalarna

Tillsynens inriktning

Inspektionen ska granska hur arbetet inom ärende- och brottsamordning bedrivs och då med särskild uppmärksamhet på:

- om ärende- och brottsamordning bedrivs i enlighet med gällande författningar och Polismyndighetens styrdokument
- organisation och bemanning av funktionerna för ärende- och brottsamordning
- samordning av ärenden, samt strategier kring utredningar med individer med flera brottsmisstankar
- brottsamordningsfunktionens arbete mot seriebrott och hantering av internationella- och nationella träffrapporter
- hur ärende- och brottsamordningsfunktionen använder sig av för ändamålet tillhandahållna IT-stöd
- identifiera omständigheter i ärendehantering som kan medföra förseningar i processen, innan ärendet fördelas till rätt organisatorisk utredningsnivå.

Arbetsmetod

Tillsynen ska genomföras som en inspektion på verksamhetsnivå.

Genomförande

Polismyndigheten uppdrar åt polismästare Stefan Liljenberg att vara inspektionsledare och genomföra tillsynen. Övriga resurser för att genomföra uppdraget fastställs i ett särskilt beslut. Tillsynen ska samordnas med andra tillsynsuppdrag så att belastningen på regionen/polisområdet inte blir större än nödvändigt. Inspektionsledaren ansvarar för att upprätta en plan för genomförandet.

Redovisning

Redovisningen ska ske i form av en rapport som ska resultera i överväganden och rekommendationer. Dessa ska återföras till organisationen för att bidra till verksamhetens utveckling. Rikspolischefen beslutar om vilka åtgärder som Polismyndigheten ska vidta med anledning av inspektionerna.

Rapporten kommer att redovisas 2018-02-15 och ingå i en rapportserie.

Ekonomi

Rikspolischefens kansli ansvarar för kostnader som kan uppstå i samband med granskningen, såsom rese- och logikostnader. Insatsen ska planeras så att övertid i uppdraget inte uppstår.

Lönekostnader för inspektionsledare och deltagare i inspektionsgrupp belastar den organisatoriska enhet där respektive befattningshavare är anställd.

Kostnadsställe: 9000006
Insats/projektкод: 601000093.

Offentlighet och sekretess

Inriktningen är att slutrapporten i sin helhet kan vara offentlig.

Övrigt

Kontaktperson vid tillsynsfunktionen är polismästare Stefan Liljenberg, tel. 070-5170250 eller kommissarie Peter Lanzén 070-3972960.

Erik Steen

Stefan Liljenberg